

nje (ki so nasprotje konstruktivističnim). O tej dvojici malo več povem v drugem razdelku tega članka.

Ce se spet vrnem k osrednji temi mojega filozofskega raziskovanja v zadnjih letih (personalizem in instrumentalizem), bi posebej opozoril na nevarnost instrumentalizma, ki se rad prikrade skozi preveč določene, zaprte ali rigidne oblike izobraževanja (največkrat formalne).

Pričujoči članek izkazuje tudi evropsko relevantnost, kar spričo temeljnosti učenja in dialoga ne preseneča, in bo morda zanimiv tudi kot podlaga za koga, ki se ukvarja z evropskimi (EU) vidiki učenja in problemi, povezanimi z izobraževanjem. Menim, da je odsotnost inovativnosti, ki je tako nevarna za Evropo, pomembno povezana s slabostmi izobraževanja v njej. Strinjam se tudi, da se slabosti šolskih programov poklicnega izobraževanja ne kažejo samo v tem, da so ljudje strokovno podhranjeni (v smislu tehnoloških sprememb, ki ne pridejo pravočasno v šolske programe), temveč je tudi slabo poskrbljeno za izoblikovanje ključnih transverzalnih kompetenc (npr. komuniciranje, sodelovanje (v skupinah), vodenje in moderiranje skupinskega dela, ustvarjanje mrež, smisla za posel, zavzetost in pripravljenost za sodelovanje, zmožnost učenja in podobno), ki ljudem omogočajo ne le prilagajanje, temveč tudi ustvarjanje in izboljševanje obstoječega – inovativnost. Za izoblikovanje slednjih kompetenc je izredno pomembno vseživljenjsko učenje oz. poklicno izpopolnjevanje.

Članek ima štiri glavne dele. V prvem analiziram pojma učenje in izobraževanje in njune oblike. Osrednji del drugega dela je namenjen analizi razlik med neformalnim in formalnim učenjem glede na možnosti dialoga. V tretjem delu obravnavam glavne (sodobne) teorije učenja, ki so še posebno pomembne za razumevanje narave in pomena neformalnega učenja ter pomena sodelovanja, skupnosti, prakse ter dialoga za učenje. V tem sklopu predstavim družbeno, situacijsko in »terensko« teorijo učenja kot teorije, ki podpirajo to trditev. Osrednja tema četrtega razdelka je dialoško raziskovanje. Celoten članek prežema moje trdno prepričanje o pomenu konstruktivističnega pristopa k in v učenju, še posebno pristopa, ki ga je utemeljil Vigotski.

Glavne prvine referenčnega okvira pričujoče razprave tvorijo dela Vigotskega in drugih konstruktivistov (npr. Piageta, Freireja), od sodobnejših raziskovalcev pa Doris Ash in Gordona Wellsa (dialoško raziskovanje) ter Marka K. Smitha in Daniela Schugurenskega (teorija situacijskega (priložnostnega, kontekstualnega) učenja). Pojmovna razjasnjevanja v prvem razdelku veliko dolgujejo D. W. Livingstonu.

talizma) na področju učenja cf. Zalec, N., 2012b. Za personalistični pristop k oblikovanju kurikula v sodobni andragogiki cf. Zalec, N., 2012a.